

Шляхі ўдасканалення паўсядзённай дзейнасці школьнага бібліятэкара

Каб праверка не застала зняцак...

Негледзячы на правілы пункта 9 Агульных палажэнняў Адзінага кваліфікацыйнага даведніка пасад служачых, зацверджанага Пастановай Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ад 2 студзеня 2012 г. № 1 [Нацыянальны рэестр правовых актаў Рэспублікі Беларусь. – 2012. – № 16. – Ст.8/24739]: «Наяўнасць у служачага дыплама аб вышэйшай (сярэдняй спецыяльнай) адукацыі па спецыяльнасці, не адпавядаючай кваліфікацыйным патрабаванням, прадугледжвае, як правіла, неабходнасць асваення імі зместу адукацыйнай праграмы перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў...», згодна пункта 12 у парадку выключэння можна прызначаць на пасады «няпрофільнікаў». Але дадзенай нормай нельга злоўжываць, бо прававое становішча падобных спецыялістаў даволі няўстойлівае: па-першае, патрабуецца пацверджанне кваліфікацыйнага ўзроўню падчас атэстацый; па-другое, згодна артыкула 45 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь пры скарачэнні колькасці штату работнікаў пераважнае права на астаўленне на рабоце прадастаўляецца работнікам з больш высокай прадуктыўнасцю працы і кваліфікацыяй; па-трэцяе, адной з прычын скасавання працоўнага дагавора па ініцыятыве наймальніка з'яўляецца неадпаведнасць работніка займаемай пасадае або выконваемай рабоце ў выніку недастатковай кваліфікацыі, якая перашкаджае працягу дадзенай работы (частка 3 артыкула 42 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь).

Пытанні атэстацыі

Для работнікаў галін нацыянальнай эканомікі і сацыяльнай сферы прадугледжваюцца два віда атэстацыі: атэстацыя служачых і атэстацыя спецыялістаў на прысваенне ім кваліфікацыйных катэгорый.

Пытанні атэстацыі служачых урэгуляваны Тыпавым палажэннем аб атэстацыі кіранікоў і спецыялістаў арганізацыя, зацверджаных Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 25 мая 2010 г. № 784 г. [Нацыянальны рэестр правовых актаў Рэспублікі Беларусь. – 2010. – № 132. – Ст.5/31903].

Дадзены від атэстацыі праводзіцца не менш чым 1 раз у тры гады. Па яе выніках могуць быць прыняты наступныя рашэнні: аб адпаведнасці займаемай пасадае; аб няпоўнай адпаведнасці займаемай пасадае з паўторнай атэстацыяй праз адзін год пры ўмове выканання рэкамендацый атэстацыйнай камісіі; аб

неадпаведнасці займаемай пасаде. Рашэнні атэстацыйнай камісііносяць рэкамендацыйны характар і апошняе слова застаецца за наймальнікам. Таксама атэстацыйная камісія можа даць наймальніку наступныя рэкамендацыі: аб вылучэнні работніка на вышэйшайшую пасаду; аб павышэнні кваліфікацыйнай катэгорыі; аб накіраванні работніка на павышэнне кваліфікацыі або перападрыхтоўку і г. д. У Тыпавым палажэнні прыведзены абразец Атэстацыйнага ліста.

Атэстацыя спецыялістаў на прысваенне кваліфікацыйнай катэгорыі

Згодна Пастановы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь ад 14 сакавіка 2012 г. № 41 [Нацыянальны рэестр правых актоў Рэспублікі Беларусь. – 2012. - № 37. – Ст.8/25105] змяніліся патрабаванні да атэстуемых бібліятэкараў і бібліяграфікаў на прысваенне кваліфікацыйных катэгорыі:

- ✓ другая кваліфікацыйная катэгорыя – вышэйшая адукацыя па накірунку адукацыі, адпавядаючаму накірунку дзейнасці, без патрабаванняў да стажу працы ці сярэдня спецыяльная адукацыя па накірунку адукацыі, адпавядаючаму накірунку дзейнасці, і стаж працы не менш 1 года;
- ✓ першая кваліфікацыйная катэгорыя – вышэйшая адукацыя па накірунку адукацыі, адпавядаючаму накірунку дзейнасці, і стаж працы па другой кваліфікацыйнай катэгорыі не менш 2 гадоў.

Такім чынам, зыходзячы з правілаў дадзенай пастановы, бібліятэчны работнік, які мае профільную вышэйшую адукацыю, адразу пасля прыняцця на работу можа хадайнічаць перад адміністрацыяй аб прысваенні другой кваліфікацыйнай катэгорыі.

Пры атэстацыі важна звярнуць на такія структурныя элементы Агульных палажэнняў Адзінага кваліфікацыйнага даведніка служачых: пункт 20 (выключны выпадак прысваення кваліфікацыйнай катэгорыі спецыялісту, які не мае неабходнага стажу працы), пункты 22-28 (праца атэстацыйнай камісіі) і дадатак («Прадстаўленне да прысваення кваліфікацыйнай катэгорыі»).

Пытанні павышэння кваліфікацыі

У адпаведнасці з п.46 Палажэння аб бесперапыннай прафесійнай адукацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў, зацверджанага пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2011 г. № 954 г., кіраўнікі арганізацый:

- ✓ вызначаюць патрэбнасці кіруючых работнікаў і спецыялістаў у павышэнні кваліфікацыі, перападрыхтоўке, стажыроўке і забяспечваюць рэалізацыю іх бесперапыннай прафесійнай адукацыі;
- ✓ накіроўваюць работнікаў для атрымання адукацыі пры асваенні зместу адукацыйнай праграмы павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па меры неабходнасці, але не радзей аднаго раза ў 5 гадоў.

З тлумачэнняў, дадзеных Міністрам адукацыі Рэспублікі Беларусь на он-лайн канферэнцыі «Новаўвядзенні ў сістэме адукацыі», што прайшла ў жніўне 2012 г., і юрыдычнай кансультацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі выцякае, што якіх-небудзь выключэнняў для асоб, якія працуюць па сумашчальніцтве (асноўная пасада – настаўнік, па сумяшчальніцтве – бібліятэкар і іншыя

выпадкі), пры павышэнні кваліфікацыі заканадаўствам не ўстаноўлена. Такім чынам, незалежна ад умоў выканання работы (пастаянная ці сумяшчальніцтва), работнік ва ўстаноўлены тэрмін павінен прайсці павышэнне кваліфікацыі.

Не сакрэт, што нягледзячы на значны прарыв у дзейнасці бібліятэк устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, звязаны з шырокім укараненнем інфармацыйных тэхналогій, праблемныя моманты застаюцца. Бібліятэчным работнікам пры абаснаванні хадайніцтва перад адміністрацыяй школы на закупку/абнаўленне камп'ютарнага абсталявання і падключэння да інтэрнэту мэтазгодна зрабіць спасылку на наступныя пазіцыі:

- ✓ сярод чакаемых вынікаў ад рэалізацыі Праграмы развіцця агульнай сярэдняй адукацыі Рэспублікі Беларусь на 2007–2016 гг. адзначаны і такія: паэтапна пераўтварыць бібліятэкі ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі ў цэнтры інфармацыйных рэсурсаў (стварыць медыятэкі);
- ✓ у Інфармацыі аб тыповых парушэннях, выяўленых у ходзе праверак дзейнасці ўстаноў адукацыі, праведзеных Дэпартаментам кантроля якасці адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, указаны і такія тыповы недахоп, як адсутнасць або ўстаноўка спісаных камп'ютараў у бібліятэках устаноў адукацыі, адсутнасць электронага ўліку бібліятэчных фондаў, выхада ў інтэрнэт, электронай сувязі з галіновымі бібліятэкамі.